

DE SLECHTVALK.

WJ

DE SLECHTVALK.

Orgaan van de Vogelwacht Uden en omgeving.

1 ste jaargang no.: 3

April 1980.

Redactie: Jan-Willem Hermans.

John Hermans.

Wim Janssen.

Ad van Dijk.

Typwerk: Annie van Lieshout.

Gebr. Hermans.

Ad van Dijk.

Wim Janssen.

Stencil: Ad van Dijk.

Tekeningen: Wim Janssen.

Kontaktadres: John Hermans.

Beukelaan 22 Odiliapeel.

Tel. 04132-72777.

Dit jaar is er voor het eerst gebruik gemaakt van kasten gemaakt van betonplex, met wisselend succes. Of er doorgegaan wordt met deze kasten wordt nog bekeken.

Een groot nadeel is dat ze erg opvallen i.v.m. de kleur.

Daaruit volgt dat wij dit jaar veel kasten zijn kwijtgeraakt door die opvallende kleur, en ook door het uitdunnen van de bossen. Voorlopig is het niet de bedoeling dat wij de kasten die weg zijn aanvullen. Wij houden er nu $\pm$ 85 over, en we zullen proberen deze op peil te houden.

	koolmees	pimpelmees	zwarte mees	matkopmees	gekr.roodst.	bonte v.v.	grauwe v.v
1977	183	109	28	---	14	---	11
1978	300	102	100	---	12	---	6
1979	282	43	62	21	6	6	---
1980	323	57	31	5	---	---	---

Onbewoonde kasten weg

1977	26	13
1978	---	4
1979	34	4
1980	20	17

Coord. Nestkast
controleurs:

W.Smits

Harrie Claasen

Sjaak Groenewoud

Klaas Koopmans

Hieronder staan de vogelsoorten die van januari t/m september 1980 in de Udense omgeving zijn waargenomen.

1. blauwe reiger	37. koolmees
2. wilde eend	38. pimpelmees
3. grauwe gans	39. zwarte mees
4. kolgans	40. kuifmees
5. tafeleend	41. matkop
6. sperwer	42. staartmees
7. buizerd	43. boomkruiper
8. torenvalk	44. roodborst
9. boomvalk	45. nachtegaal
10. patrijs	46. zwarte roodstaart
11. fazant	47. roodborsttapuit
12. waterhoen	48. tapuit
13. kievit	49. merel
14. wulp	50. kramsvogel
15. zilvermeeuw	51. zanglijster
16. kokmeeuw	52. bosrietzanger
17. houtduif	53. spotvogel
18. holeduif	54. zwartkop
19. turkse tortel	55. tuinfluiter
20. koekoek	56. grasmus
21. ransuil	57. braamsluiper
22. groene specht	58. fitis
23. grote bonte specht	59. tjiftjaf
24. zwarte specht	60. fluiter
25. kuifleeuwerik	61. goudhaantje
26. boomleeuwerik	62. heggemus
27. veldleeuwerik	63. graspieper
28. boerenzwaluw	64. boompieper
29. huiszwaluw	65. witte kwikstaart
30. oeverzwaluw	66. spreeuw
31. wielewaal	67. huismus
32. zwarte kraai	68. ringmus
33. roek	69. groenling
34. kauw	70. sijs
35. ekster	71. vink
36. vlaamse gaai	72. geelgors.

G.V.

Grutto

DE TAPUIT.

De tapuit is een interessant vogeltje van open terrein met weinig begroeiing.

Van snavelpunt tot en met staartpunt meet hij meestal 15cm. Ze wippen vanaf een paaltje of struikje vaak met de staart. In de vlucht, die flitsend en fladderend is, valt de zwart-witte staart goed op.

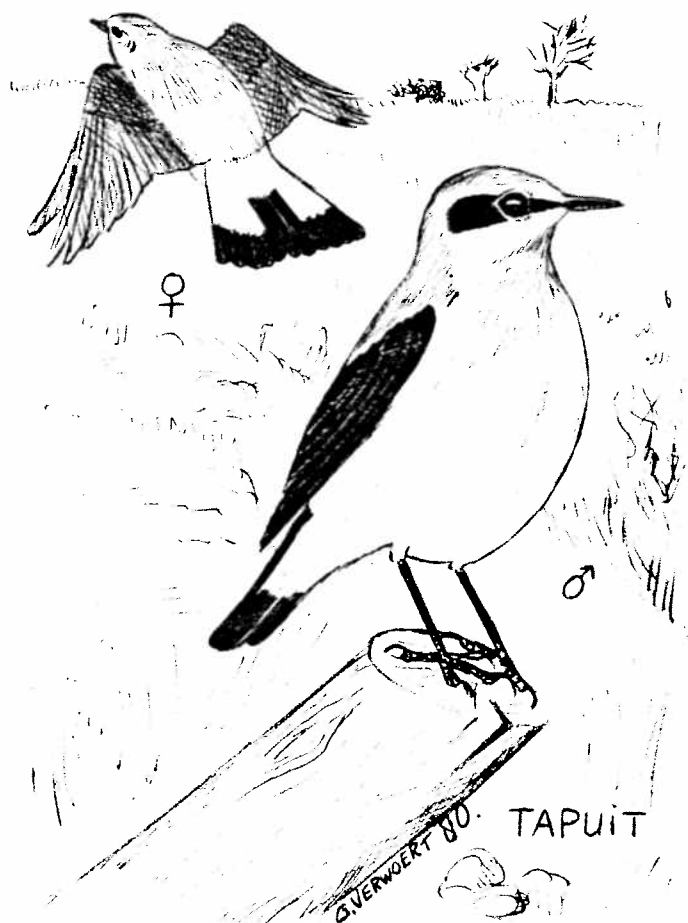
In de omgeving van Uden kun je ze in voorjaar of herfst zien als ze op de doortrek zijn naar z'n broedgebied of naar z'n overwinteringsgebied Afrika.

In het voorjaar kun je ze vooral in april zien doortrekken, in het najaar eind augustus en in september.

Ze zijn dan vaak met een klein groepje bij elkaar.

Je kunt ze dan in allerlei kaal terrein waarnemen, o.a. langs zandpaden met bouwland of weiland erlangs.

In het najaar zijn ze gewoonlijk in ruiend winterkleed gestoken. Vaak lopen ze op de grond naar voedsel te zoeken, dat uit spinnen, kevers en allerlei andere insekten bestaat.

Gert Verwoert.

Hieronder ziet men een lijst met interessante waarnemingen, ingezonden door Gert Verwoert.

de eerste waarneming	1979	1980
kievit	27 febr.	9 febr.
roodborsttapuit	17 maart	23 maart
boerenzwaluw	12 april	5 april

opmerking:

1979 strenge winter.
1980 zachte winter.

de eerste zingende vogel	1979	1980
veldleeuwerik	10 maart	9 febr.
merel	10 maart	6 febr.
grote lijster	4 maart	10 febr.
tjiftjaf	24 maart	30 maart

W I N T E R V O E D E R I N G V O G E L S

I.V.N. U D E N

"Geef een vogel logies met ontbijt en hij zal ons trouw blijven"

Hoe krijgen wij vogels in onze tuin?

Vogels zijn gewoontedieren; als zij op een voedertafel komen en niet teleurgesteld worden, zullen zij waarschijnlijk de rest van hun leven terug blijven komen.

's-Zomers voederen wij niet; het is echter verstandig in de herfst vast een heel klein beetje te geven, net genoeg om de vogels er aan te herinneren waar ze in tijd van nood naar toe kunnen, maar niet genoeg om ze lui te maken. Anders zouden ze hun nuttige werk, het opruimen van schadelijke insecten in onze tuin immers niet meer verrichten! Als tijdvak waarbinnen met daadwerkelijke wintervoeding van vogels rekening moet worden gehouden geldt de periode vanaf de tweede helft december tot omstreeks midden maart. Vóór deze tijd is er in de natuur nog voedsel genoeg te vinden, zoals bessen, zaden, wormen en insecten met hun larven, eieren en poppen. Bij het invallen van strenge vorst, ijzel of sneeuw hebben onze gevederde vrienden onze hulp echter hard nodig. Veel vogels trekken dan naar de bewoonde wereld in de hoop bij de mensen wat voedsel te vinden.

Vogelwerkgroepen.

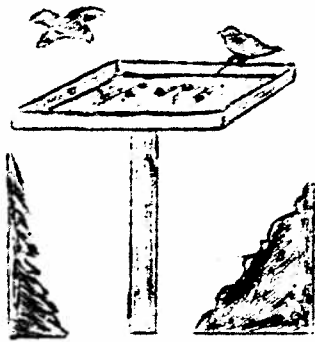
Voor de schuwere of plaatsgebonden vogels die niet naar ons toekomen wordt gezorgd door plaatselijke vogelwerkgroepen, zoals ook Uden er een rijk is. De organisatie die dit coördineert is het Nationaal Comité Wintervoeding van Vogels. De watervogels zijn, wanneer het hard vriest, het eerst de dupe. Wij moeten er dan voor zorgen dat er wakken open blijven, waar groepen vogels zich kunnen verzamelen, zodat het voederen met o.a. visafval vergemakkelijkt wordt. Ziet U ooit een aantal vogels in nood aarzel dan niet om het Comité, dat gevestigd is in de Prinses Mariestraat 40 te 's-Gravenhage, te waarschuwen. Aangezien wij hier niet direct met watervogels te maken hebben, beperkt de Vogelwerkgroep Uden zich speciaal tot het bijvoederen van de uilen en roofvogels in onze bossen (de andere vogels kunnen zich bij niet al te strenge vorst nog wel redden). Afval van pluimvee-centrales is hiervoor zeer geschikt. Degenen die graag hieraan mee willen werken kunnen zich opgeven bij Chris van Lieshout, Hofstukken 628 of bij Hub Janssen, Harmoniumlaan 4 te Uden.

Misschien zult U denken "Maar vroeger kwamen de vogels toch ook de winter door zonder de hulp van mensen". Dat is zeker waar, maar toen was de vogels ook een aanzienlijk natuurlijker milieu toebedeeld, waarin zich een natuurlijke selectie voltrok. Daarbij kwam dat ze door de veel grotere gebieden, die hen toen voor nestbouw en als voedselbron ter beschikking stonden, de mogelijkheid hadden de in de winter geleden verliezen binnen enkele jaren weer aan te vullen.

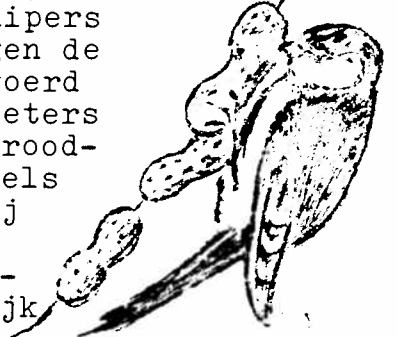
De vogels om ons huis.

Hoe en wat geven we ze te eten? Om te beginnen moeten we een voedertafel of -huisje hebben. We kunnen deze kant en klaar in de winkel kopen, maar zelf maken is natuurlijk veel leuker en in de meeste gevallen ook beter, aangezien de gekochte huisjes er leuk uitzien, maar niet altijd even praktisch zijn. Een voedertafel voldoet even goed als een huisje en is veel makkelijker in elkaar te zetten. We nemen een plank van onge-

veer 40 x 60 cm., maken er een randje van 3 cm. hoog omheen tegen het wegwaaien van het voer en bevestigen het geheel op een paal van 1.75 m., zodat er geen katten op kunnen springen. Tenslotte maken we enkele gaatjes in de bodem om het regenwater weg te laten lopen. De plaats van de voedertafel kiezen we zó dat we er rustig naar kunnen kijken zonder de vogels te storen. Ook is het belangrijk dat ze ongehinderd aan en af kunnen vliegen en een vluchtplaats in de vorm van een groenblijvende struik of heester in de buurt hebben.

Teneinde zoveel mogelijk verschillende vogels aan te trekken leggen we ook een zo gevariëerd mogelijk voedsel neer. Voor de zaadeters zoals. huismus, ringmus, putter, vink, groenling en geelgors is brood (bij voorkeur bruin) en strooizaad (in de handel verkrijgbaar) ideaal voer. De insecteneters, zoals de lijsterachtigen (waaronder onze meesterzanger de merel) zullen zich dankbaar tonen indien we er wat fijngesneden kaaskorstjes, rot fruit, krenten of rozijnen en ongekoekte havermout bij doen. Hang daarbij nog wat aan slingers geregen pin-da's en vetbollen op en U bent verzekerd van een hongerige schare mezen, zoals koolmees, pimpelmees, zwartkopmees, zwarte mees, en kuifmees. Voor de spechten, boomklevers en boomkruipers hangen we, wanneer de bomen beijzeld zijn, tegen de zuidkant van de stam stukken ongezouten spekzwoerd of vetbollen. Verder kunnen we van de insecteneters nog in onze tuin verwachten. de heggemus, het roodborstje en de spreeuw, maar aangezien deze vogels met het lijstermenu dik tevreden zijn geven zij geen extra zorgen.

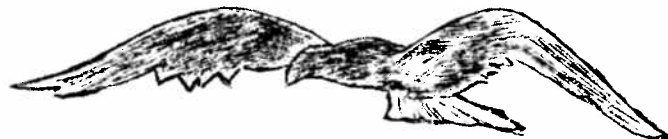

We moeten er wel voor zorgen dat we op geregelde tijden voeren; de vogels wennen daar namelijk erg snel aan. Het liefst 's morgens zodra het licht wordt en in de namiddag vóór de duisternis invalt. Voedsel dat niet opgegeten wordt halen we tijdig weg, zodat er geen bedorven restanten op de plank achterblijven.

Drinkwater.

Zolang de bodem met sneeuw bedekt is of de bomen wit zijn van de rijp speelt het waterprobleem geen rol; de vogels pikken eenvoudig sneeuw of rijp om hun dorst te lessen. Slechts op dagen van droge vorst wordt de vochtbehoefte dringend. U kunt dan zeer fijn gestampt ijs op de voedertafel strooien of een bakje lauw water neerzetten, waarin een schep suiker is opgelost (het water bevriest dan minder gauw en heeft tevens voedingswaarde). Zorg echter dat het bakje zodanig van vorm is dat de vogels er niet in kunnen baden, want ondanks het bevroeringsgevaar kunnen veel vogels deze lust niet weerstaan!

Tot slot nog dit. De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, beter bekend als de "Vogelbescherming", die opgericht werd in 1899 en daarmee de oudste vereniging voor natuurbeschoud in Nederland is, vecht voor het behouden van de ruim 300 verschillende vogelsoorten, die nog in ons land voorkomen, hetzij als broedvogel, doortrekker of wintergast. Daar de natuur op veel plaatsen ernstig is aangetast, is het voor ieder te begrijpen dat zij voor een moeilijke en kostbare taak staat en onze hulp hard nodig heeft. Wat U kunt doen? Geef U op als lid. Wilt U meer informatie over het werk van de Vogelbescherming? Het adres is Dribergseweg 16 B te Zeist. Tel. 03404-25406.

STEENUIL.

W.H. JANSSEN.

DE STEENUIL (Athene noctua).

De steenuil is net zo groot als een merel.

Heeft een gedrongen gestalte met een grote kop, een korte staart en heldergele ogen.

Is de minst nachtelijke uil.

Broedvogel van gebieden met bosjes en bomen (boomgaarden, bosranden en parken), cultuurland, alsook in duinen en op de heide.

Zijn voedsel bestaat hoofdzakelijk uit veldmuizen en insecten.

Jonge vogels op het nest kunnen soms wel prooi zijn.

De steenuil bouwt geen nest.

Het legsel bestaat gewoonlijk uit 3 tot 5 eieren die begin april worden gedeponerd op een bed van ineengeslapte braakballen in een holle boom (knotwilg, oude appelboom).

Ook wel in spleten van muren, rotsen, in ondergrondse holen en zelfs in kunstmatige nestkasten.

Broedduur: 28 dagen.

Eén legsel per jaar.

De jongen kunnen na 5 weken vliegen.

Werd in Zweden voor het eerst in 1939 waargenomen en dit kan een aanwijzing zijn dat de soort zijn territorium meer naar het noorden aan het uitbreiden is.

Daarentegen heeft de soort gedurende een interglaciale periode in Engeland geleefd en werd in 1842 weer uitgezet, echter zonder resultaat.

De belangrijkste uitzettingen van Nederlandse steenuilen vond plaats in 1896 en zij vormden de stam voor de huidige Britse populatie, die in Zuid-Engeland wordt geschat op 7-à 14.000 paren.

De soort begon vanaf 1940 zeldzamer te worden en dit proces blijft voortduren.

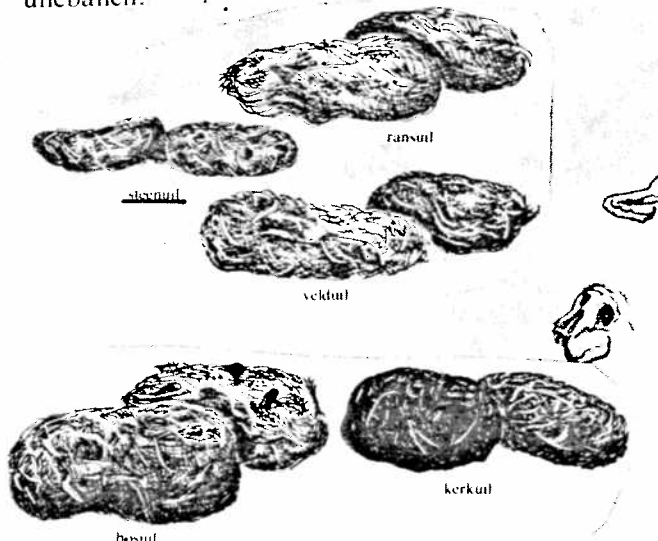
Duitsland telt ongeveer 50.000 paren, Nederland 4000 à 6000 paren, België ongeveer 4000, terwijl in Frankrijk de steenuil ongetwijfeld de meest algemene nachtoprooi is geweest.

Hij gaat echter zeer sterk achteruit door de bestrijdingsmiddelen door vergiftiging van kleine knaagdieren (het verkeer en de strenge winters eisen ook een hoge tol).

Standvogel die af en toe echter ook wat rondzwierft.

Beschermde vogel in Europa.

uileballen

Ook dit jaar reisden we met het openbaar vervoer richting Waddenzee. Onze bestemming was Vlieland, voor de vereniging de eerste keer. Met 21 man stapten we s-morgens de trein in. Uit Uden waren Chris, Huub, de tweeling John en Jan-Willem, Martin en Wim. Uit Den Bosch: Ad, Rini, Jan, Peter, Sam, Cor, Gerrie, Henk, Anne-Marieke, Marjolein, José en Vincent. Ongeveer half drie gingen we in Harlingen de boot op. Tijdens de overtocht hebben we Aalscholvers en diverse soorten meeuwen waargenomen. Het weer was helder. Bij aankomst in de haven van Oost-Vlieland werden we opgewacht door inwoners van het enige dorp op het eiland en door een groep Eiderendeen die rustig bij het schip op het water dobberden. Het was ondertussen half vijf geworden. Gezamenlijk hebben we toen nog even fietsen gehuurd in het dorp en dat ging met de nodige hilariteit! Maar na veel passen en meten had ieder zijn vehikel toch gevonden. 's-Avonds wilden we nog een wandeling gaan maken langs het strand, maar zover zijn we niet gekomen, wel in een van de café's in de Dorpsstraat. Het was eigenlijk voor vogelaars wel iets te laat geworden, maar het was er dan ook zo gezellig door al die disco-toestanden dat we pas opstapten toen we eruit moesten!

De volgende dag gingen we naar de Vliehors. Dit is een grote zandplaat die de westpunt van het eiland vormt. Het ministerie van defensie heeft dit gebied "ingepalmd" om er schietoefeningen te houden. Vanuit vliegtuigen worden er dan doelen aangevallen. Deze doelen bestonden dan o.a. uit oude afgedankte tanks die we ook zijn gaan bekijken en fotograferen. Op deze resten roest, die overigens weinig schoons bieden op zo'n mooie vlakte, hebben we onze boterham opgegeten. Omdat in het week-einde ons leger niet werkt was de zondag de enige dag voor ons om over deze uitgestrekte zandplaat te lopen. Ik heb het zelf als heerlijk ervaren om door die grote uitgestrektheid te lopen; over het natte zand dat in de verte haast onzichtbaar overgaat in lucht. 's-Morgens waren we met de fiets westwaarts gereden langs het Posthuis en verder door het militaire terrein. Hierbij kwamen we langs een vinkenbaan. Een haag van hoge bomen en struiken aan de westkant markeert het terrein waar vinken worden gevangen om ze te ringen, wegen en te meten. Aan de haag hingen twee kleine kooitjes met een keep en vink als lokvogels. Een overvliegende groep zal de vogels horen en opmerken en naar beneden komen om ook eten te zoeken. Ze landen dan in de bomenhaag maar zien de lokvogels dan niet meer. Wat ze dan echter wel zien zijn de vinken en kepen die op de grond zitten in de directe nabijheid van een groot slagnet. Deze vogels zitten met een zg. "broekje", d.w.z. dat ze niet op kunnen vliegen doordat ze vast zitten. We hebben er niet lang (voor hun waarschijnlijk al veel te lang!) bij stilgestaan om de onderzoekers van het Staatsbosbeheer niet te storen bij hun werk. Een eindje verder hebben we de fietsen neergelegd en een wandeling gemaakt door de kweldersvegetaties tot we de duinrug bereikten waarachter de zandplaat de Vliehors lag. De middag brachten we door met het vogels kijken vanaf een mooie plek aan de dijk van de Kroonspolders zodat we uitkeken op het Posthuisswad. Op de kwelder graasde een grote groep Rotganzen. Ontelbare andere steltlopers vertoefden op de drooggevalle plaat die een rijke voedseltafel aanbood. Vlieland is een eiland met grote oppervlakten duin. Het duin beslaat zelfs vaak het hele gebied van Noordzee tot Waddenzee. Aan de wadkant ligt dan een dijk. Bij het Posthuisswad zie je echter over een uitgestrekt gebied een vegetatie veranderen van duinbegroeiing, wat meer naar beneden de planten van het brakke water en verderop de zoutplanten.

Vanuit onze plek hadden we een prachtig overzicht over een zeekraal-gemeenschap, waarvan de vlezige oranjekleurige bladeren van schorrekruid en zeekraal pronkten in de zón. Om zes uur werd het diner gereserveerd. Het pension was goed verzorgd en ook het eten was er van een goede kwaliteit. De avond werd gevuld met dobbelen, kaarten en andere gezelschapsspelen en..... natuurlijk werd er weer even een borreltje gedronken in een gezellig kroegje want de vorige avond was het wel zo goed bevallen! De verhalen van de vorige avond sprak ook de andere leden aan want het aantal was aanzienlijk gestegen van onze feestneuzen. En weer werd het een gezellige afsluiting van een geweldig fijne dag op Vlieland.

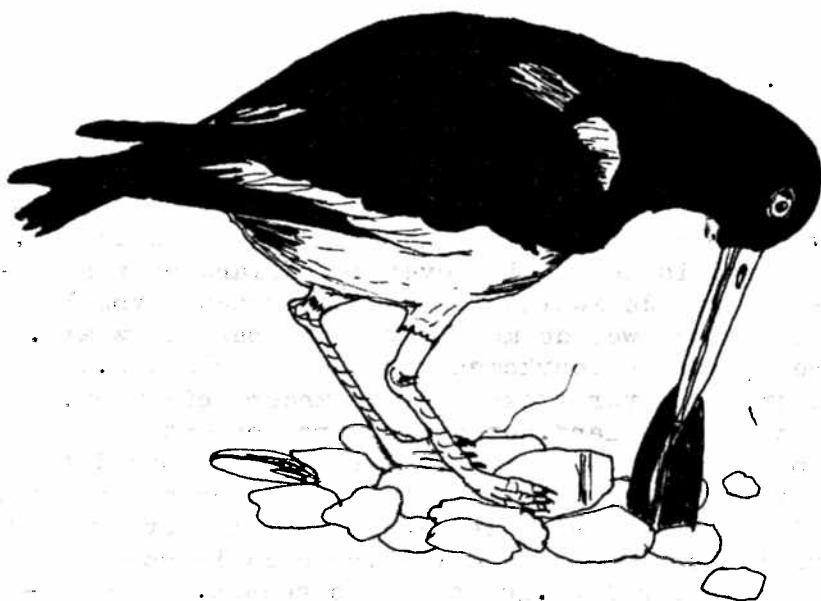
José Sweegers

EXCURSIE NAAR HET POSTHUIS EN DE KROONPOLDERS.

Maandag 15 Oktober trokken we met z'n allen naar het Posthuis. Hier aangekomen vonden de fotograven onder ons een unieke kans om een Havik te fotograferen. Deze mooie vogel had daar helemaal geen bezwaar tegen. Hij bleek eigendom te zijn van een valkenier die elk jaar om deze tijd zijn intrek nam in het Posthuis. Om 10.00 uur maakten we kennis met de Hr. Rollingswier van Staatsbosbeheer waarmee we een wandeling door de Kroonpolders zouden maken. Hij begon met een boeiend en leerzaam verhaal over het ontstaan van de Waddeneilanden en over Vlieland in het bijzonder. Aan de hand van de aanwezige plantengroei en de hoogteverschillen in het terrein kon hij duidelijk aangeven hoe van een zandbank 'n eiland "groeit". Ook hier zorgt de pionierplant, in dit geval de Biestarwegrassen (zgn. verticale groeier) door het vasthouden van het stuifzand voor het ontstaan van het eerste duin. Geleidelijk aan krijgen andere planten zoals Zandzegge en Jacobskruid een kans, de zgn. horizontale groeiers. Er ontstaat een meer gematigd "microklimaat" zodat steeds meer verschillende kruiden en zelfs struiken een kans van groeien krijgen. De grond kan meer regenwater vasthouden en zoutwater wordt verdrongen door zoetwater waardoor ook struiken zoals Duindoorn, Kruipwilg, Vlier- en Lijsterbes zich kunnen ontwikkelen. Steeds meer begint de oorspronkelijke zandbank op een eiland met duinen, slikken en kwelders te lijken. Zo is in grove lijnen beschreven hoe het prachtige eiland Vlieland ontstaan is, waarvan wij in die korte tijd dat we er waren, hebben kunnen genieten. De Hr. Rollingswier maakte ons tijdens de tocht ook attent op de andere planten zoals: Melkkruid, Hertshoornweegbree, Zeeweegbree, Zeeaster, Engelslepelblad, Zoutgras, Lamsoor, Zeebies en Zee-postelein.

Kluut.

Inmiddels waren we via een dijk in een van de Kroonpolders gekomen. De Kroonpolders zijn aangelegd door S.B.B. in de jaren 1906 tot 1930 met het doel om afkalving van het eiland te voorkomen. Men liet stuifdijken ontstaan door het planten van Helmgras. Binnen deze dijken ontstonden de polders. De Heer Kroon was toendertijd de grote animator van dit plan, vandaar de naam Kroonpolders. Ze hebben dus niets met het koninklijk huis uit te staan al zou de naam dat doen vermoeden. Vroeger dienden de weilanden in de polders als weidegebied voor de koeien. Momenteel is er geen veeteelt van betekenis meer op het eiland en worden de weilanden een keer per jaar gemaaid door S.B.B.. Het "maaisel" wordt afgevoerd om de voedingsbodem arm te houden. Dit heeft weer tot gevolg dat de polders een paradijs zijn voor zeer veel soorten vogels. Volgens de Hr. Rollingswier komen in de polders 350 soorten planten voor en is er door inventarisaties vast komen te staan dat er 95 soorten vogels broeden waaronder het Smelleken, Bruine en Blauwe Kiekendief, Baardmees en vele anderen. Afgezien van het weer dat ons die dag niet gunstig gezind was, het regende bijna de hele morgen, was het toch een interessante morgen, dankzij de prettige en deskundige leiding van de Hr. Rollingswier. Deze werd na afloop als dank een echt Brabants geschenk overhandigd wat bestond uit een van de boogfiguren van onze bekende kathedraal de St. Jan.

Huub Janssen

Waargenomen planten die dag:

Zeeraket	Teunisbloem
Biestarwegras	Salomonszegel
Helmgras	Walstro
Zandzegge	Zilte Schijnspurrie
Jacobskruid	Schorrekruid
Zilverschoon	Moerasvergeetmeniet
Melkkruid	Kwelderzegge
Hertshoornweegbree	Watermunt
Ronde Rus	Zeegroene Zegge
Zeekraal	Bitterzoet
Zeepostelein	Braam
Zeeaster	Els
Engels Lepelblad	Kruipwilg
Zoutgras	Duindoorn
Zeegras	Speerdistel
Lamsoor	Riet

Waargenomen vogels die dag:

Watersnip
Bruine en Blauwe Kiekendief
Rietgors(gehoord)
Rotganzen
Pijlstaarten
Koperwieken
Kramsvogels
Merels
Kwikstaarten
Krakeend
Waterral(gehoord)
Blauwe Reiger
Zilverplevier
Vink
Keep

VERSLAG VAN DE MAANDAGMIDDAG

Na de ochtend-excursie van Staatsbosbeheer is iedereen eigenlijk zo'n beetje zijn eigen weg gegaan. Dwz. dat de grote groep zich had opgesplitst en in kleinere delen over 't eiland was uitgezwemd. Men zal wel overal gezeten hebben: in het bos, in de duinen, aan de zeekant of aan het wad of misschien wel vlakbij in het dorp zelf. Bij het Maarten Tromp Museum of zoals ik naar het Natuur Historisch Museum, het weer was toch niet zo geweldig (de hele dag al regen) en dan was zo'n bezoek binnen een uitkomst. In het Natuur Historisch Museum is het nodige over het eiland en zijn flora en fauna te zien. Hoewel ik van de kwaliteit van de opgezette vogels niet weg was bleek het geheel toch wel de moeite van het bekijken waard. Een goed beeld werd verkregen van de voorkomende dieren en planten. Dit werd wat betreft de zoogdieren ook vergeleken met de andere eilanden, keurig gerangschikt naar soort en eiland. Het viel daarbij op dat er weinig vraatzuchtige roofdieren op de eilanden huizen. Opmerkelijk was ook dat de ree slechts op een eiland vertegenwoordigd was, namelijk alleen op Ameland. Hier is tijdens de oorlogsjaren van '40-'45 een Reebok het wad overgestoken. Door enthousiasme gedreven is toen onder de bevolking geld ingezameld om een hinde en nog een bok aan te schaffen. Zo gezegd zo gedaan. Het opmerkelijke is nu echter dat de "wadlopende" bok de stamvader is van alle, plusminus 20 ex., reeën op het eiland! Om half negen, we bleven in de vogelwereld, hebben we middels een Spaanse natuurfilm kunnen genieten van beelden uit het leven van de Keizerarend. We hebben er ademloos naar gekeken. Na afloop ging ieder nog even een ommetje om en zo versreek ook deze dag weer.

Rien van den Heuvel

VLIELAND DINSDAG EN WOENSDAG

Ook nu moesten wij weer ervaren dat de tijd voorbij vliegt als je je eens niet in je normale doen bevindt maar er eens lekker tussen uit bent. Wij hadden daar echter wel iets op gevonden, we maakten de dagen langer door vroeg uit de veren te gaan. Zo ook dus die dinsdagmorgen. Het leek er zelfs op dat ook de weergoden het van een andere kant bekeken. We waren gewend aan getik tegen de ramen of een loeiende wind als we 's-morgens ontwaakten. Doch nu geen getik, geen geloei maar een veel heldere morgen dan gewoonlijk. Snel de anderen gewekt die zich pas na het nodige gekreun gingen realiseren wat er gaande was. Reeds om zeven uur was het clubje van zeven, die wel zin hadden om een vroege frisse neus te halen, present en vertrokken we richting Noordzee. Een anderhalf uurtje hadden we tijd want voor het ontbijt zouden we in ons pension terug zijn om daarna gezamenlijk om 10.00 uur met de gehele groep te gaan strandlopen. Al fietsend wisselden we van gedachten en de verwachtingen waren gunstig: een ideale trekdag nu na zo'n paar dagen van wind en regen. Na een kleine tien minuten klommen we al de duinenrij over en keken uit over een blauwe zee overgaand in een lichtere blauwe hemel. De eerste aanblik was rustig zo van boven de duintop af, weinig leven te zien. Toch maar even naar de kabbelende golfjes daar beneden, die steeds weer onophoudelijk het strand overspoelden. Het was er niet eens koud op dit toch nog vroege uur van die dinsdagmorgen. Hé kijk een Kieken-dief, daar boven de duinenrug, een vrouwtje van de Blauwe, duidelijk herkenbaar aan de witte stuit. En natuurlijk een stel kraaien er achter aan. Wat zullen die stootvogels die zwarttrokken steeds vervloeken! Dichter aan de waterkant ontdekten we ook weer de steeds dribbelende Drieteenstrandlopertjes. Een kostelijk gezicht telkens weer om die kleine opdondertjes te zien rennen voor die golfslag uit om daarna met de nodige bravour de golf

terug te dringen in zee. Een onophoudelijk maar noodzakelijk spel wat menigeen in lachsalvo's zal doen uitbarsten. Tervijl velen zichtbaar genoten van dit gratis amusement' verscheen er plots een bekende wintergast boven de rustige watermassa, een vreemdeling die voor sommigen van ons een eerste ontmoeting in de vrije natuur vormde: een Jan van Gent. En nog een, nog een totaal kwamen we aan ongeveer tien, niet zo gek veel maar voor ons meer dan voldoende. Ze zeilden beheerst, meestal een paar meter, soms een heel stuk hoger over het wateroppervlak, steeds speurend naar een lekker visje. Ook de overbekende duik van deze Jan konden we zien en met de verrekijker voor onze "kijkers" nog meer dan de moeite waard! Grandioos. Duidelijk was ook het verschil te zien tussen de prachtige mooie volwassen exemplaren en de juveniel die nog een bruinig verenkleed droegen. Vanzelfsprekend vloog ook nu de tijd voorbij zodat we aanstalten moesten maken om opnieuw de duintop te overwinnen op zoek naar onze fietsen. Een gedeelte zou al-

vast door rijden naar ons pension, de anderen brachten een bezoek aan de bakker om de bestelling te regelen voor de volgende maaltijd. Wij hadden pech, (later bleek geluk) want de winkel was nog gesloten - daarom besloten we, we konden het niet laten, om nog even vlug langs de wadkant te fietsen en zo terug te keren naar onze vaste verblijfplaats, immers dat was slechts een paar minuten om. Het reeds eerder gemelde geluk bestond uit een waarneming van een Beflijster die later met groot enthousiasme ten gehore werd gebracht aan de overige pensiongasten. Nog dezelfde dag zou ieder de Beflijster gezien hebben en steeds op ongeveer dezelfde plaats. Na het ontbijt en de afwas probeerde ieder om 10.00 uur gereed te staan om gezamenlijk naar het Noordzeestrand te gaan om dan een flinke strandwandeling te maken. De gemaakte plannen werden na enige vertraging wel uitgevoerd behalve door Jan, Chris en Ad die door omstandigheden later zouden komen. Een en ander was het begin van een nare ziekte van Jan. De aanvallen van Jan zouden later nog hardnekkiger worden met het reeds bekende gevolg waarvan ik in het vorige nummer al melding maakte. 's-Middags zou de groep, uitgezonderd Anne-Marieke en Ad, na onderling overleg toch proberen er op uit te trekken. Mede door dit ongewilde verschijnsel bleek later nog eens hoe fijn de groep in elkaar zat en dat gaf toch een gevoel van tevredenheid. Net zoals bij de Staatsbosbeheer-excursie was er voor de dinsdagavond al vanaf de vaste wal geruime tijd voor ons vertrek naar Vlieland geboekt voor een dialezing over de flora en fauna van dit eiland en daarnaast zou het een en ander te zien zijn over de afgelopen winterperiode die voor alle eilanden een ware isolatie te weeg bracht. Een en ander werd gebracht door de wethouder himself en het werd een interessante vertoning in dat pittoreske kerkgebouwtje. 'n Kerkgebouwtje dat tal van waardevolle antiquiteiten herbergde. De dialezing was voor ons op een gunstig tijdstip want de ruimte binnenin de kerk leek pas keurig gerestaureerd. Overigens de opbrengst van deze voorstellingen wilde de wethouder steeds aanwenden voor de restauratie van dit sfeervolle oude kerkgebouw.

WOENSDAG

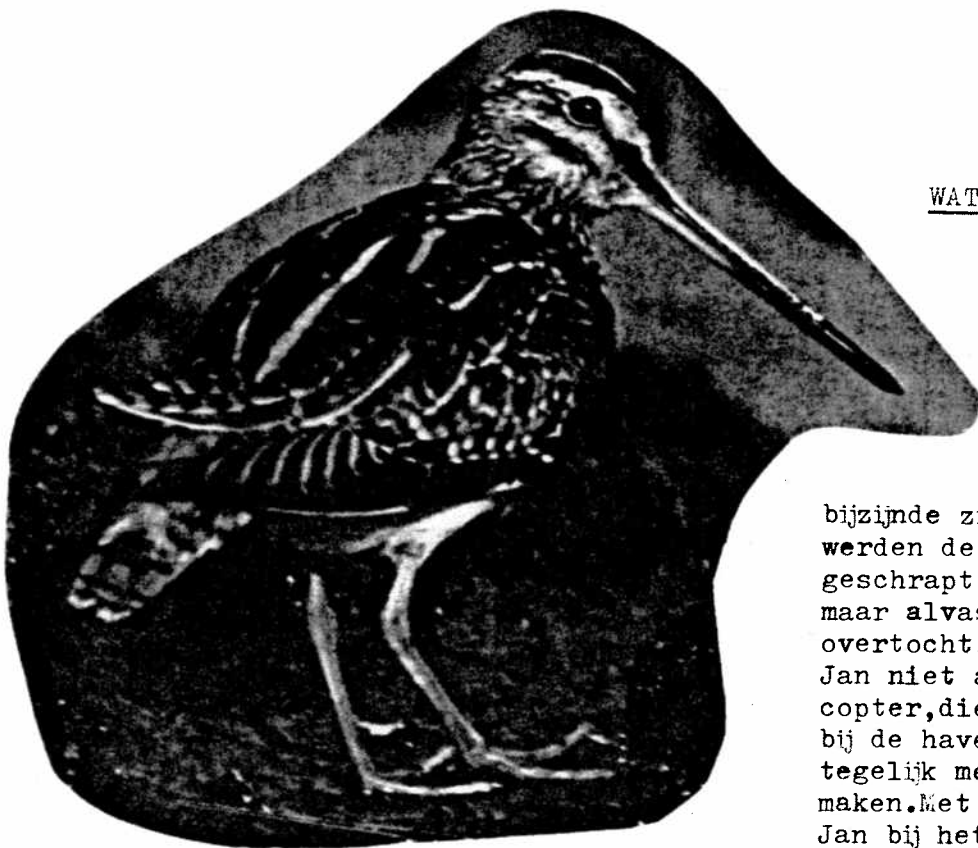
Die woensdagmorgen had ik bestemd om er alleen op uit te trekken en dan wat foto's te maken want dat was er nog bijna niet van gekomen met het steeds donker weer. Met het opkomen van de zon zou ik dan al op 't wad willen zijn om ook dit vast te leggen. Eerst snel even informeren hoe of het met "onze" zieke stond. Gelukkig deze had goed geslapen en waande zich nog in deze rust aldus een van z'n slapies. Dus wie of wat hield me tegen. Hoewel er een stevige wind stond werkte het weer toch wel mee, het was helder. In alle vroegte alleen bij en op het wad: wat een genot toen ik voorzichtig m'n neus over de duinenrij bij het Posthuiswad richting Vliehors stak!

Slobeend.

Doordat het .
hoog water was
zaten daar
waarschijnlijk
alle Scholek-
sters van het
eiland. Ontel-
baar veel.
Door de dui-
nenrij had ik
een mooie be-
schutting zo-
dat ik onop-
gemerkt kon
blijven zitten
kijken. Elke cm
werd bevocht-
ten. Ze ston-
den pal tegen
elkaar gepar-

keerd zodat het van boven af gezien één grote zwarte vlakte leek te zijn. Jammer nog geen licht genoeg om te fotograferen, maar toch een leuke ervaring zo in de vroege ochtendschemering. Ik liet ze rustig voor wat ze waren en trok een andere richting op. Even later zou ook de verwachte gele zonnebal zijn kop boven de vlakte uit steken en dat was een natuurverschijnsel dat gelukkig nog een paar andere leden van de groep, zei het aan een geheel andere zijde van het eiland, met mij konden delen. Geweldig mooi en alleen jammer dat we hier in Brabant het op deze manier nooit kunnen beleven. M'n fototoestel klikte naar hartelust, eerst de opkomende zon, later nog voor een vrouwtje Eiderend die ik nogal verzwakt aantrof. Ze wist zich echter nog snel genoeg uit haar platvoeten te maken toen ik probeerde ze te benaderen en op te pakken, zodat ik mijn vangstpoging staakte. Ze droeg nl. een vogelring en dit nummer had ik dan even door kunnen sturen. Om nu echter de vogel zo te vermoeien zag ik niet zitten, wel stond ze me toe om diverse dia's te schieten op een meter of drie-vier afstand. Dat was de afstand die ze me toestond, dichterbij maakte ze aanstalten om te gaan lopen, vliegen kon ze niet. Op de terugweg kwamen nog de Knikkende distel, de ossetong en een overzicht van de Kroonpolders op de gevoelige film van Agfa. Rond tien uur zou ik terug zijn in het pension om daarna met Annemarieke in 't dorp nog wat oude huisjes te fotograferen. Tot mijn grote verbazing was opnieuw de dokter opgeroepen moeten worden want het was weer niet goed met Jan. Jammer want we hadden alweer goede hoop gehad dat hij met ons mee de gehele terugtocht zou kunnen maken. Het zou op Vlieland ook niet meer beter worden zodat de steeds attente dokter adviseerde om vervoer naar het dichts-

WATERSNIP

bijzijnde ziekenhuis. Uiteraard werden de "dorpse" plannen geschraapt en maakten we alles maar alvast klaar voor de overtocht. Gelukkig behoefde Jan niet accuut met de heli-copter, die wel al klaar stond bij de havenplaats, maar kon hij tegelijk met ons de boottocht maken. Met de ziekenwagen werd Jan bij het pension opgehaald en naar de boot gebracht al-

waar deze liggend op een brancard in het bijzijn van Annemarieke en ondergetekende beneden in een ruimte van het schip de oversteek maakten. Enigszins verslagen aanvaardden we later aan de overkant het tijdelijk afscheid van Jan en Annemarieke. Annemarieke, die zich overigens als een inzichtvaardige vrouw in zulke situaties ontpopte, was bereid om met Jan in de ziekenwagen mee naar Leeuwarden te reizen. Jammer maar gelukkig kunnen we nu schrijven dat Jan zich al weer zo goed als de oude voelt al blijft het nog wel oppassen. De verdere reis verliep voor ons voorspoedig en natuurlijk lieten we onderweg nog eens alles de revue passeren: de waarnemingen werden weer opgesomd, de isolatie van de eilandbewoners, de fijne excursie met de Hr. Rollingswier en natuurlijk de onvergetelijke disco-avond met het daaraan verbonden avontuur van Chris met z'n liter Berenburger, de ontmoeting met een surveillerende agent en 't borreluurtje in het holst van de nacht want de verjaardag van Wim moest gevierd worden! Dit kon allemaal, we zaten immers toch maar alleen met ons bekende groepje in het pension. Een meerdaagse excursie die toch weer een succes geworden is ook al moesten we zelf afwassen, stofzuigen en allerlei andere noodzakelijke huishoudelijke werkzaamheden zelf uitvoeren. Ook al moesten we zelf alle inkopen doen voor de broodmaaltijden. Ook heeft de ligging van ons pension en de gastvrijheid van de gastheer en -vrouw hier toe zeker zijn steentje bijgedragen. Daarom Vlielanders bedankt en hopelijk tot ziens!

Ad Renders

VOORWAARDE VAN TIJDENS DE EXCURSIE OP VLIJSLAND

zondag 14 okt	maandag 15 okt	dinsdag 16 okt	woensdag 17 okt
Fuut	X		X
Aalscholver			
Blauwe Reiger	X	X	X
Rotgans	X	X	X
Bergeend	X	X	X
Wilde Eend			
Wintertaling	X	X	X
Pijlstaart		X	X
			Smient
Krakeend	X		
Slobeend			
Tafeleend			
Kuifeend	X		
Eidereend	X	X	X
Zwarte Zeeëend			
Blauwe Kiekendief	X	X	
Bruine Kiekendief	X		
		Smelleken	
Torenvalk	X		
Fazant	X	X	
	Waterral		
Scholekster	X	X	X
Kieviet		X	
Zilverplevier	X	X	X
Goudplevier			
		Bontbekplevier	
	Regenwulp		
Wulp	X	X	X
Grutto	X	X	X
Rosse Grutto	X	X	X
Tureluur	X	X	X
		Witgatje	
		Steenloper	
Watersnip	X		
		Drieteenstrandloper	
Bonte Strandloper	X	X	
Kluut		X	
	Stormmeeuw		
Zilvermeeuw	X	X	X
Grote Mantelmeeuw	X	X	X
Kokmeeuw	X	X	X
Houtduif	X		
Turkse tortel	X		
Ransuil			
Veldleeuwerik			
	Strandleeuwerik		
Huiszwaluw	X		
Zwarte Kraai	X		
	Bonte Kraai		
	Kauw		
Ekster	X		
Vlaamse Gaai	X		

zondag 14 okt	maandag 15 okt	dinsdag 16 okt	woensdag 17 okt
Koolmees	X		
Roodborst	X		
Zwarte Roodstaart			
Tapuit	X		
		Beflijster	
Merel	X	X	X
Kramsvogel	X	X	X
Koperwiek	X	X	X
	Zanglijster		
Graspieper	X		
Witte Kwikstaart	X		
Spreeuw	X		
Ringmus	X		
Groenling			
Vink	X		
Keep	X		
Rietgors	X		

J.W. Hermans

Nieuwe stichting van jagers wil natuurterreinen kopen

Van een onzer verslaggevers
AMSTERDAM — De Nederlandse jagersvereniging heeft een stichting opgericht die waardevolle natuurterreinen wil aankopen of pachten. De jagers willen hiermee het hoofd bieden aan de toenemende beperkingen die de plezierjacht in de Nederlandse natuurgebieden wordt opgelegd.

De nieuwe stichting van de jagersvereniging heet „Stichting behoud natuur en leefmilieu”. Tijdens de zaterdag in de Flevohof gehouden jaarvergadering van de Koninklijke Nederlandse jagersvereniging zei de aftredende voorzitter H. J. E. van Beuningen dat de stichting binnenkort een aantal grote schenkingen verwacht. De jagers willen bewijzen, aldus Van Beuningen, dat de terreinen die door de jager worden beheerd, uitzonderlijk goed zijn en dat de jacht onmisbaar is voor een goed faunabeheer.

De nieuwe stichting, die in kringen van natuurbeschermers schertsend wordt aangeduid, als de „vereniging tot behoud van de jachtmonumenten”, is een duidelijke reactie op het beleid van de bestaande natuurbeschermingsorganisaties. Deze hebben de afgelopen jaren aanzienlijk beperkingen opgelegd aan de plezierjacht in de terreinen. Jacht is daar doorgaans alleen nog toegestaan wanneer dit van beheersoogpunt uit noodzakelijk is.

Afstand

De Stichting Natuur en Milieu in 's Graveland neemt nadrukkelijk afstand van de nieuwe stichting en spreekt van „goedkoop stuntwerk” van de jagers. De stichting beziet of vanwege de misleidende en verwarrende naam juridische stappen tegen de door de jagers opgerichte stichting mogelijk zijn. Natuur en Milieu meent dat de jagers hun exclusieve sport willen veiligstellen en dat de overheid hiervoor geen geld uit de natuurbeschermingspot beschikbaar dient te stellen.

De Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten noemt de oprichting van de jagerstichting een ongewenste ontwikkeling. Natuurmonumenten, met meer dan een kwart miljoen leden de grootste natuurbeschermingsorganisatie in Nederland, ziet de nieuwe stichting niet als een natuurbeschermingsorganisatie, maar als een organisatie die de belangen van de plezierjacht moet veiligstellen. Natuurmonumenten wijst erop dat haar standpunt ten aanzien van de jacht, namelijk alleen jacht wanneer dat uit beheersoogpunt noodzakelijk is, door de overheid in onder meer de Nota Nationale Parken wordt onderschreven.

De Stichting Kritisch Faunabeheer, die zich sterk verzet tegen plezierjacht, noemt de oprichting van de stichting door de jagers, een duidelijk voorbeeld van vergezeling van de werkelijke bedoelingen. De jagers

willen terreinen kopen om dieren te kunnen schieten. Waarom zeggen ze dat dan niet, in plaats van misleidende termen als natuur en leefmilieu te gebruiken, aldus Kritisch Faunabeheer.

Volkskrant 18-6-'80.

PARTIJEN VOOR RECHTER Vogelbescherming wil jagers kwijt

Van onze correspondent

UTRECHT — In hoeverre mogen jagers invloed hebben op het beleid van de Vogelbescherming? Dat was dinsdag de vraag tijdens een kort geding voor de president van de Utrechtse rechtbank. Met het kort geding is een nieuw hoogtepunt bereikt in de al jaren woedende strijd binnen de Vogelbescherming tussen voor- en tegenstanders van het jagen op vogels.

In de afgelopen maanden heeft de verkiezing plaatsgevonden van de ledenraad van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels. De nog ongeopende stem enveloppen liggen bij een notaris. Het bestuur van de Vogelbescherming heeft besloten om een nieuwe verkiezing te houden, omdat bij de verkiezing onvoldoende duidelijk was wat voor achtergrond verschillende kandidaten hadden. Zo stonden op de kandidatenlijst leden uit het bestuur van Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging zonder dat dit vermeld was.

Evenmin was aangegeven dat andere kandidaten lid zijn van het Kritisch Faunabeheer, een organisatie die fel tegenstander is van jagen. Een van de kandidaten voor de ledenraad, de heer A. Sonnevile, vecht het besluit aan van het bestuur om nieuwe verkiezingen te houden. Het bestuur van de Vogelbescherming wil op grond van volledige informatie over de kandidaten (vooral hun standpunt over jagen moet bekend zijn) nieuwe verkiezingen houden.

A. Sonnevile eiste dinsdag in het kort geding dat dit besluit

wordt teruggedraaid en de nu uitgebrachte stemmen alsnog worden geteld en er op grond daarvan een ledenraad wordt samengesteld. Sonnevile stond op de kandidatenlijst onder meer als lid van enkele milieu- en natuurorganisaties aangekondigd. Niet vermeld was dat hij ook bestuurslid is van de Jagersvereniging. Het bestuur van Vogelbescherming zei voor de rechtbank dat het onjuist is dergelijke feiten niet te vermelden.

Jacht

De Vogelbescherming voegde daar wel aan toe zelf verantwoordelijk te zijn voor die onvolledige informatie op de kandidatenlijst. Namens Sonnevile zei advocaat mr E. Keyzer dat het erop lijkt dat „de jacht op de jagers weer geopend” is. Het vernietigen van de verkiezing is in strijd met behoorlijk bestuur en de goede trouw. „Het druist in tegen alle democratische beginselen. Het neigt naar anti-democratisch en dictatoriaal gedrag,” zei Keyzer.

Namens de Vogelbescherming zei advocaat mr W. Smit dat het „stom” is geweest van de Vereniging op de kandidatenlijst zo onvolledige informatie te vermelden. Smit liet doorschemeren dat van de kant van de Jagersvereniging druk is uitgeoefend om zo veel mogelijk sympathisanten van de Jagersvereniging in de ledenraad van de Vogelbescherming te krijgen. Smit zei dat Sonnevile kennelijk verlies aan stemmen vreest wanneer bekend wordt dat hij jaag-enthousiast is.

De president van de rechtbank doet op 25 juni uitspraak.